

ปัจจัยความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพล ต่อสมรรถนะของผู้ประเมินรับรองด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล

กรุงเทพมหานคร

ทิพย์วัลย์ ปราบคะเซ็น *

กฤษฎี แสนดา**

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบภาคตัดขวางเชิงสหสัมพันธ์เชิงเปรียบเทียบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของผู้ประเมินรับรองด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล กรุงเทพมหานคร ตลอดจนความสัมพันธ์และการทำนายความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะของผู้ประเมินรับรองด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประเมินรับรองด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ระดับความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลอยู่ในระดับมาก ความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.743$) และปัจจัยความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลมีอิทธิพลกับสมรรถนะของผู้ประเมินรับรอง α ร้อยละ 29.9 ($p < 0.05$) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยด้านการเข้าร่วมประชุมหรือการอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\beta = .318$, $B = .332$, $p < 0.05$) และการมีข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ถูกต้อง ($\beta = .317$, $B = .362$, $p < 0.05$) มีอำนาจในการทำนายสมรรถนะของผู้ประเมินรับรอง α อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษานี้มีข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนาความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในสถานพยาบาล ตลอดจนการพัฒนาทักษะ แนวทางการประเมินสมรรถนะ และศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลสูงต่อสมรรถนะของผู้ประเมินรับรอง α เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประเมินรับรอง α อย่างมีอานาชีพอต่อไป

คำสำคัญ: ปัจจัยความรอบรู้ อนามัยสิ่งแวดล้อม ผู้ประเมินรับรองด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

* นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง

** นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง

Factors of Environmental Literacy and Environmental Health Literacy Influencing the Competence of Environmental Health Certified Assessors in Bangkok Health Care

Tippawan Prabkhasen*

Kritsadee Saenda**

Abstract

The comparative correlational cross-sectional study was used to investigate the levels of environmental literacy and environmental health literacy of the environmental health certified assessor in health care, Bangkok. The correlation and prediction of environmental literacy and environmental health literacy influence the competency of certified assessors in health care in Bangkok. The sample was from an environmental health certified assessor in health care, Bangkok, obtained using a purposive sampling method. The data was collected by questionnaire and analyzed using the descriptive statistics, Pearson's product moment correlation coefficient, and the stepwise multiple regression analysis. The result shows that the assessor has a high level of environmental literacy and environmental health literacy in health care. Environmental literacy has positively correlated with environmental health literacy in health care at the significant level of 0.01 ($r = 0.743$). In addition, environmental health literacy in health care had a significant influence on the assessor competency of 29.9% ($p < 0.05$).

The result of the stepwise multiple regression analysis found that the attendance or training in environmental health in health care and related laws were significantly influenced factors on the environmental health certified assessor ($\beta = .318$, $B = .332$, $p < .05$). Additionally, the valid environmental health information in health care and knowledge of laws were significantly affected by the competency of the assessor ($\beta = .317$, $B = .362$, $p < .05$). The findings from the study on the influence factors of assessor competency reveal that environmental literacy, environmental health literacy, knowledge of laws, enhanced skill, and establishment of guidelines for evaluating environmental health certified assessors. Additionally, for further study, the other factors that related to the competency of an environmental health certified assessor should be investigated.

Keywords: Factors of Environmental Literacy, Environmental Health, Environmental Health Assessors

* Public Health Technical Officer, Professional Level: Metropolitan Health and Wellness Institution

** Public Health Technical Officer, Metropolitan Health and Wellness Institution

บทนำ

สถานบริการสาธารณสุข เป็นหน่วยงานให้บริการประชาชนทั้งด้านการป้องกัน รักษา และฟื้นฟูสุขภาพ โดยกิจกรรมเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดของเสีย เช่น มูลฝอยทุกประเภท สิ่งปฏิกูลที่เกิดจากการขับถ่าย ตลอดจนสารเคมีต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากกระบวนการรักษาผู้ป่วย และถือว่าเป็นแหล่งสำคัญของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ประมาณ 4.4 % ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโลก¹ ในหลายประเทศได้ใช้หลักการสถานพยาบาลสีเขียว (Green hospital) และสถานพยาบาลที่ปลอดภัย (Safe hospital) เพื่อนำไปสู่สถานพยาบาลที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การใช้มาตรฐาน Green Health Care มาใช้กับสถานพยาบาลในประเทศแคนาดา²

สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง กรมอนามัย ร่วมกับสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร และภาคีเครือข่าย พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาสถานบริการสาธารณสุขในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นการเฉพาะ ตามแผนยุทธศาสตร์ ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสู่ความเป็นเลิศ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2560 - 2579 นั่นคือ Bangkok GREEN & CLEAN Hospital Plus (BKKGC+) โดยแต่ละปีมีสถานพยาบาลสนใจเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก ประกอบกับผู้ประเมินรับรองตามมาตรฐานอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลมาจากการแต่งตั้งในรูปของคณะกรรมการ ฯ ที่มาจากหลากหลายสหสาขาวิชา สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง จึงจัดให้มีการพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเมื่อปี 2562 อย่างไรก็ตามประเด็นที่เป็นโอกาสพัฒนาที่พบ เช่น การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง ความมั่นใจในการให้ข้อเสนอแนะตามหลักวิชาการ การสื่อสาร การทำงานร่วมกับสมาชิกอื่นในทีม และการเขียนรายงานทางวิชาการด้วยภาษาที่กระชับ ได้ใจความ ตรงประเด็น สอดคล้องกับมาตรฐาน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะที่สำคัญของผู้เยี่ยมสำรวจที่สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาลกำหนด ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐาน/เกณฑ์ การปรับตัว การรวบรวมข้อมูลและคิดวิเคราะห์ การโค้ชและกัลยาณมิตร การสื่อสาร การวางแผน การทำงานเป็นทีม และการเขียนรายงาน³ ประกอบกับผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะของหัวหน้าหน่วยงานด้านการพยาบาลในการบริหารระบบคุณภาพโรงพยาบาลในจังหวัดสุพรรณบุรี⁴ พบว่า สมรรถนะที่ใช้ในระดับสูง ได้แก่ การวางแผน และการปฏิบัติตามแผน พบปัจจัยด้านการจูงใจจากผู้บริหารมีต่อการสร้างแรงบันดาลใจ ปัจจัยด้านองค์การมีมติการทำงานเป็นทีมในหน่วยงาน และปัจจัยระดับบุคคลด้านบทบาทการเข้าร่วมในระบบคุณภาพสามารถร่วมกันทำนายปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะของหัวหน้าหน่วยงานด้านการพยาบาลได้ นอกจากนี้ ผลการประเมินความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องในเขตสุขภาพที่ 5⁵ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับปานกลาง ร้อยละ 66.9 และ 70.3 ตามลำดับ และความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรอบ

วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม: ปีที่ 1 ฉบับที่ 1, สิงหาคม - พฤศจิกายน 2566

Journal of Health Promotion and Environmental Health Research, Vol 1 No 1 August – November 2023

รู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = 0.623$) ซึ่งผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวจำเป็นต้องมีความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับผู้ประเมินรับรอง ฯ ที่จำเป็นต้องมีความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในระดับสูง เนื่องจากมีบทบาทสำคัญคือ ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะการพัฒนาหน่วยงานที่ตรวจเยี่ยม และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานและพัฒนาเกณฑ์ BKKGC⁺

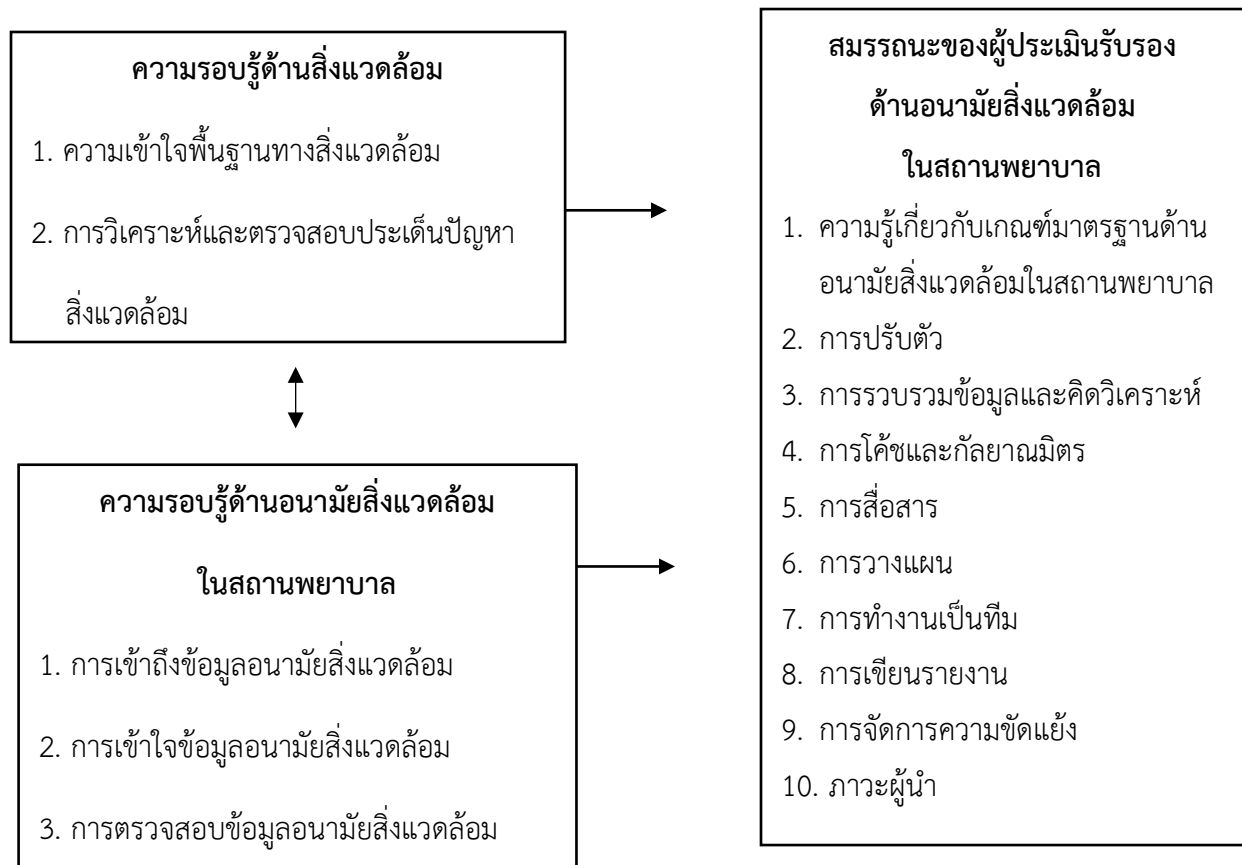
จากการศึกษาการประเมินความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องในเขตสุขภาพที่ 5⁵ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับปานกลาง ร้อยละ 66.9 และ 70.3 ตามลำดับ รวมถึงผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะของหัวหน้าหน่วยงานด้านการพยาบาลในการบริหารระบบคุณภาพโรงพยาบาลในจังหวัดสุพรรณบุรี⁴ พบว่า สมรรถนะที่ใช้ในระดับสูง ได้แก่ การวางแผน และการปฏิบัติตามแผน พบปัจจัยด้านการจูงใจจากผู้บริหารมีมติการสร้างแรงบันดาลใจ ปัจจัยด้านองค์กรมีมติการทำงานเป็นทีมในหน่วยงาน และปัจจัยระดับบุคคลด้านบทบาทการเข้าร่วมในระบบคุณภาพ สามารถร่วมกันทำนายปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะของหัวหน้าหน่วยงานด้านการพยาบาลได้ และผลการศึกษาความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ในเขตสุขภาพที่ 5⁶ พบว่า ความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอนในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.001 ($r = 0.779$) ตลอดจนการศึกษาความรอบรู้ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียงของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เขตเมืองและเขตชนบท⁷ ที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยต่อไป

ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะของผู้ประเมินรับรองด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล กรุงเทพมหานคร โดยใช้หลักความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (Environmental Health Literacy: EHL) เพื่อใช้ในการวางแผนการพัฒนาศักยภาพผู้ประเมินรับรองมืออาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ปัจจัยความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะผู้ประเมิน
2. ความสัมพันธ์และการทำนายความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะของผู้ประเมินรับรองด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

งานวิจัยนี้มีรูปแบบการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (cross - sectional study) ซึ่งอยู่ในประเภทการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์เชิงเปรียบเทียบ (comparative correlational research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการในระหว่างเดือนตุลาคม 2564 ถึง กรกฎาคม 2566

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ คณะกรรมการตรวจประเมินการดำเนินการตามมาตรฐานอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล Bangkok GREEN & CLEAN Hospital Plus (BKKGC+) กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 80 คน

กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ประเมินรับรองด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)⁸ จำนวนทั้งสิ้น 69 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถามเรื่องปัจจัยความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ที่ประยุกต์จากแบบประเมินความรู้ด้านการจัดสภาพแวดล้อมต่อผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียงวารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม: ปีที่ 1 ฉบับที่ 1, สิงหาคม - พฤศจิกายน 2566

ซึ่งเป็นแบบประเมินฯ ที่สร้างและพัฒนาโดยสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย ปี 2562⁷ โดยแบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน รวม 66 ข้อ คือ

ตอนที่ 1: ข้อมูลทั่วไป จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และระยะเวลาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล

ตอนที่ 2: ความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 21 ข้อ ให้เลือกตอบ 5 คำตอบ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด โดยครอบคลุมความเข้าใจพื้นฐานทางสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์ตรวจสอบประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม และความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 3: ความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล จำนวน 24 ข้อ ให้เลือกตอบ 5 คำตอบ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด โดยครอบคลุมเนื้อหาด้านการเข้าถึงข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อม การเข้าใจข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อม การตรวจสอบข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อม และการตัดสินใจในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล

ตอนที่ 4: สมรรถนะของผู้ประเมินรับรองด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล จำนวน 14 ข้อ ให้เลือกตอบ 5 คำตอบ คือ ระดับความสามารถ 1 - 5 โดยครอบคลุมเนื้อหาด้านกลุ่มของทักษะ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม คุณลักษณะและทัศนคติที่ผู้ประเมินรับรองด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลจำเป็นต้องมีเพื่อปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

ตอนที่ 5: ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาด้านอื่น ๆ จำนวน 3 ข้อ เป็นคำถามปลายเปิด ครอบคลุมประเด็นปัญหาที่ท่านพบบ่อยในการลงพื้นที่ประเมิน จุดอ่อนที่ควรพัฒนาในผู้ประเมินและข้อเสนออื่น ๆ โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินการจัดระดับคะแนนเฉลี่ยของความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล แบ่งได้เป็น 5 ระดับ⁹ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายความว่า ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า ระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) จากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 3 ท่าน โดยผลค่า

ดรชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.75 - 1 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ มีค่าระหว่าง 0.4 - 0.9 ค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่า 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วนตามชนิดของข้อมูล ดังนี้

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาระดับความรู้และสมรรถนะของผู้ประเมินรับรอง และความสัมพันธ์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) และหาค่าอิทธิพลโดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา นำเสนอโดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

1. แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 69 คน พบว่า ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี (ร้อยละ 33.3) รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี (ร้อยละ 30.4) ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดเป็นระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 53.6) รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 40.6) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการในตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพ (ร้อยละ 27.5) รองลงมาคือ นักวิชาการสาธารณสุข (ร้อยละ 21.7) และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล ต่ำกว่า 10 ปี (ร้อยละ 72.5) รองลงมาคือ 10 - 20 ปี (ร้อยละ 23.2)

2. แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล

2.1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมของผู้ประเมินรับรอง ๆ มีระดับความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 1) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเข้าใจพื้นฐานทางสิ่งแวดล้อม พบว่าผู้ประเมินรับรอง ๆ มีความเข้าใจพื้นฐานทางสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก โดยรู้ผลกระทบที่เกิดจากการทำลายสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม เช่น ความเป็นไปตามธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงของโลกและสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านการวิเคราะห์และตรวจสอบประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก โดยสอบถามผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันความเชื่อหรือความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และขอคำแนะนำจากผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก โดยมีการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น ทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ ลดใช้ถุงพลาสติก ภาชนะโฟม ดูแลความสะอาดรอบบ้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (ตารางที่ 2)

2.2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล

ความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล พบว่า ในภาพรวมผู้ประเมินรับรอง ฯ มีระดับความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 1) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเข้าถึงข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล ผู้ประเมินรับรอง ฯ มีการเข้าถึงข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล อยู่ในระดับมาก โดยการเปิดรับข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสามารถค้นหาข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล ฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านการเข้าใจข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล อยู่ในระดับมาก โดยรู้และเข้าใจในข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล ฯ ผ่านสื่อต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสามารถอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจในข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านการตรวจสอบข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล อยู่ในระดับมาก โดยสอบถามผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันความเชื่อของตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล ฯ ก่อนที่จะเชื่อหรือทำตาม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และการตัดสินใจในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล อยู่ในระดับมาก โดยนำข้อมูลความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล ฯ มาใช้ในการประเมินรับรอง ฯ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล ฯ ที่ถูกต้อง มาแนะนำผู้อื่นได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล

ตัวแปรที่ศึกษา	n	ค่าเฉลี่ย (mean)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม			
1. ความเข้าใจพื้นฐานทางสิ่งแวดล้อม	69	4.06	.47
2. การวิเคราะห์และตรวจสอบประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม	69	3.97	.57
3. ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	69	4.01	.46
ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	69	4.01	.40
ความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล			
1. การเข้าถึงข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล	69	3.97	.52
2. การเข้าใจข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล	69	3.89	.53
3. การตรวจสอบข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล	69	3.99	.55

4. การตัดสินใจในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล	69	3.86	.59
ความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล	69	3.93	.48

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกรายด้าน

ตัวแปรที่ศึกษา	n	ค่าเฉลี่ย (mean)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
ความเข้าใจพื้นฐานทางสิ่งแวดล้อม			
1. ฉันเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม เช่น ความเป็นไป ตามธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงของโลกและสิ่งแวดล้อม	69	3.88	.63
2. ฉันเข้าใจถึงสาเหตุที่จะทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมรอบตัว	69	4.07	.60
3. ฉันทราบและเข้าใจถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น	69	4.10	.57
4. ฉันอ่านและเข้าใจในข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมจากสื่อต่าง ๆ	69	4.01	.58
5. ฉันฟังและเข้าใจเนื้อหาสิ่งแวดล้อมที่เผยแพร่จากการเล่าเรื่อง หรือจากสื่อรายการสารคดีต่าง ๆ	69	3.97	.57
6. ฉันรู้ถึงผลกระทบที่เกิดจากการทำลายสิ่งแวดล้อมของมนุษย์	69	4.29	.55
7. ฉันติดตามข่าวสารจนรู้และเข้าใจคำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์และ สิ่งแวดล้อมอยู่บ้าง เช่น ภาวะโลกร้อน ก๊าซเรือนกระจก	69	4.12	.61
การวิเคราะห์และตรวจสอบประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม			
8. เมื่อฉันได้รับข้อมูลใหม่ๆ ถึงวิธีป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม ฉันมัก ตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลก่อนที่จะตัดสินใจว่าทำได้จริง	69	3.97	.64
9. ฉันมักขอคำแนะนำจากเพื่อนๆ ให้มาร่วมกันพิจารณาและตัดสินใจ เพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้น	69	3.71	.64
10. ฉันมักตรวจสอบข้อมูลปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นจากหลายแหล่งก่อนที่จะ จะตัดสินใจเชื่อหรือลงมือแก้ปัญหา	69	4.00	.84
11. ฉันมักศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ก่อนที่จะ เชื่อหรือลงมือแก้ปัญหานั้น	69	3.91	.76
12. ฉันมักสอบถามผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเพื่อ ยืนยันความเชื่อหรือความเข้าใจของฉัน	69	4.10	.65
13. ฉันรู้ว่าจะหาข้อมูลที่ต้องการในการป้องกันหรือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม จากแหล่งใด เพื่อยืนยันก่อนที่จะเชื่อหรือทำตาม	69	4.03	.62

14. ก่อนที่ฉันจะตัดสินใจเลือกวิธีลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ฉันเปรียบเทียบ เพื่อหาวิธีที่ดีที่สุด ก่อนที่จะเชื่อและทำตาม	69	4.06	.62
--	----	------	-----

ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

15. ถ้าหากมีทางเลือก ฉันมักเลือกซื้อสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	69	4.38	.57
16. ฉันมักเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์หรืออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	69	3.81	.79
17. เมื่อฉันพบเห็นปัญหาสิ่งแวดล้อมฉันเต็มใจแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	69	4.03	.71
18. ฉันเลือกใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ด้วยเหตุผลที่ว่าช่วยลดมลพิษได้	69	4.16	.56
19. ฉันมักแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเสมอ	69	3.46	.74
20. ฉันชักชวนผู้อื่นให้ใช้สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	69	3.81	.77
21. ฉันรักษาสีเขียวในชุมชน เช่น ทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ ลดใช้ ถุงพลาสติก ภาชนะโฟม ดูแลความสะอาดรอบบ้าน เป็นต้น	69	4.39	.49

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม จำแนกรายด้าน

ตัวแปรที่ศึกษา	n	ค่าเฉลี่ย (mean)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
การเข้าถึงข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล			
1. ฉันสามารถค้นหาข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องได้จากหลายแหล่ง	69	3.97	.69
2. ฉันเปิดรับข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในสถานพยาบาล	69	4.16	.68
3. ฉันสามารถค้นหาข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ด้วยตนเองโดยไม่พึ่งใคร	69	3.70	.67
4. ฉันสามารถสืบค้นข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ฉันพบ	69	3.93	.65
5. ฉันมั่นใจว่าแหล่งข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่	69	3.94	.68

- เกี่ยวข้องกับฉันค้นหา ตรงกับที่ฉันอยากรู้หรือจะนำมาใช้
6. เมื่อต้องการทราบข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่
เกี่ยวข้องกับ ฉันสามารถค้นหาได้ทันที	69	4.09	.66
7. ฉันทราบวิธีที่จะสืบค้นข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมาย
ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้คำตอบตามที่ฉันหรือเพื่อนฉันต้องการ	69	3.99	.72

การเข้าใจข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล

8. ฉันสามารถอ่านข้อมูล คำศัพท์ ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอนามัย
สิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้อย่างเข้าใจ	69	3.84	.63
9. ฉันรู้และเข้าใจข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่
เกี่ยวข้องกับเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ได้	69	3.99	.58
10. ฉันเข้าใจในคำอธิบายเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ในการลดความเสี่ยง
ของปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	69	3.86	.67
11. ฉันมีความรู้ความเข้าใจด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่
เกี่ยวข้อง มาใช้ป้องกันอันตรายต่อสุขภาพตนเองและผู้อื่น	69	3.93	.65
12. ฉันเข้าใจสาเหตุและผลกระทบจากปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม
และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	69	3.91	.59
13. ฉันสามารถอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจในข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมและ
กฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้นได้	69	3.83	.59
14. ฉันเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำในคู่มือ เอกสารสิ่งพิมพ์
แผ่นพับที่เกี่ยวข้อง	69	3.88	.68

การตรวจสอบข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล

15. ฉันมักตรวจสอบข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
ก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อหรือทำตาม	69	3.93	.65
16. ฉันมักศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่
เกี่ยวข้องกับจากหลายแหล่ง ก่อนที่จะเชื่อหรือทำตาม	69	3.87	.64
17. ฉันมักสอบถามผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและ
กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อยืนยันความเชื่อของตนเอง	69	4.12	.72
18. ฉันรู้ว่าจะหาข้อมูลที่ถูกต้องในการป้องกันความเสี่ยงต่อสุขภาพ
จากปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้จาก
แหล่งใด ก่อนที่จะทำตาม	69	4.06	.68

19. เมื่อได้รับข้อมูลวิธีป้องกันปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ฉันจะตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลนั้น	69	4.00	.64
20. ก่อนที่ฉันจะเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ฉันจะเปรียบเทียบหลายๆ วิธีการเพื่อหาวิธีที่ดีที่สุด ก่อนที่จะทำตาม	69	4.00	.64
การตัดสินใจในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล			
21. ฉันมีข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่จำเป็นและเพียงพอต่อการแนะนำผู้อื่นได้	69	3.77	.65
22. ฉันมีข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ถูกต้อง มาใช้ในการแนะนำผู้อื่นที่ได้	69	3.75	.67
23. ฉันนำข้อมูลความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการประเมินรับรองด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล เพื่อให้ทุกคนสุขภาพดี	69	3.97	.66
24. ฉันเข้าร่วมประชุมหรือการอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการประเมินรับรอง	69	3.96	.74

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมกับความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล

ตัวแปรที่ศึกษา	n	mean	S.D	ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	ความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล
ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	69	4.01	.40	1	0.743*
ความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล	69	3.93	.48	0.743*	1

หมายเหตุ: * $p < 0.01$

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรทำนายปัจจัยความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะของผู้ประเมินรับรอง (n=69)

ปัจจัยความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม	B	SE	Beta	t	P - value
------------------------------------	---	----	------	---	-----------

ในสถานพยาบาล					
การเข้าถึงข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อม			.237 ^b	1.726	.089
การเข้าใจข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อม			.165 ^b	1.165	.248
การตรวจสอบข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อม			.222 ^b	1.379	.172
การตัดสินใจในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม	.718	.134	.547	5.351	.000
ค่าคงที่	.895	.524		1.708	.092

R = .547^a, R² = .299, SEE=.648, F= 28.630, Sig of F=.00, Durbin-Watson = 2.366

^b Predictors in the Model: (Constant), การตัดสินใจในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรทำนายปัจจัยด้านการตัดสินใจในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะของผู้ประเมินรับรอง (n=69)

ปัจจัยด้านการตัดสินใจในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล	B	SE	Beta	t	P - value
มีข้อมูลที่จำเป็นและเพียงพอต่อการแนะนำผู้อื่นได้ (C21)			-.058	-.258	0.797
มีข้อมูลที่ถูกต้องในการแนะนำผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอนามัยสิ่งแวดล้อมได้ (C22)	.362	.145	.317	2.501	0.015
การนำข้อมูลมาใช้ในการประเมินรับรอง (C23)			.043	.313	.755
การเข้าร่วมประชุมหรือการอบรม (C24)	.332	.132	.318	2.511	.014
ค่าคงที่	.996	.483		2.064	.043

3. ความสัมพันธ์และการทำนายความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะของผู้ประเมินรับรองด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล กรุงเทพมหานคร

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) พบว่า ความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.743$) (ตารางที่ 4)

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลกับสมรรถนะของผู้ประเมินรับรองด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล กรุงเทพมหานคร

จากการวิเคราะห์ปัจจัยระหว่างความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลกับสมรรถนะของผู้ประเมินรับรอง ฯ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ปัจจัยความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีอิทธิพลกับสมรรถนะของผู้ประเมินรับรอง ฯ ขณะที่ปัจจัยความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล ด้านการตัดสินใจในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลกับสมรรถนะของผู้ประเมินรับรอง ฯ ร้อยละ 29.9 ($p < .05$) (ตารางที่ 5) และผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบปัจจัยด้านการเข้าร่วมประชุมหรือการอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\beta = .318$, $B=.332$, $p < .05$) และการมีข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ถูกต้องในการแนะนำผู้อื่น ($\beta=.317$, $B=.362$, $p < .05$) มีอำนาจในการทำนายสมรรถนะของผู้ประเมินรับรอง ฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 6)

การอภิปรายผล

1. ระดับความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของผู้ประเมินรับรอง

ผลการศึกษาความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 69 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากผู้ประเมินรับรอง ฯ ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับราชการในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ รองลงมาคือนักวิชาการสาธารณสุข ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเข้าใจพื้นฐาน การวิเคราะห์และตรวจสอบประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีการเข้าถึง เข้าใจ ตรวจสอบข้อมูล และมีการตัดสินใจในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลได้ รวมถึงสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานครร่วมกับสถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง กรมอนามัย กำหนดให้มีการทบทวนองค์ความรู้ตามเกณฑ์ BKKGC⁺ เป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ผู้ประเมินรับรอง ฯ ซึ่งมีบทบาทในการให้ข้อเสนอแนะต่อสถานพยาบาล ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างการประชุม จัดทำรายงานผลการประเมินเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณา ให้ข้อเสนอแนะและความร่วมมือในการพัฒนามาตรฐานและวิธีการประเมินตามสมรรถนะที่กำหนดไว้³ ตลอดจนมีสถานพยาบาล สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในแต่ละปี จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีความตื่นตัวในการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม สามารถนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ ตลอดจนถ่ายทอดให้กับสถานพยาบาลและผู้เกี่ยวข้องได้ ซึ่งต่างจากการศึกษาของอังคินันท์ อินทรกำแหง และสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม⁷ มัตติกา ยงอยู่⁶ และอุบล จันทรเพชร⁵ ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อาจมีบางส่วนไม่สามารถเข้าถึง เข้าใจ วิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล และมีการตัดสินใจอนามัยสิ่งแวดล้อมได้ดีเท่าที่ควร

2. ความสัมพันธ์และการทำนายความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะของผู้ประเมินรับรอง

ความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.743$) นั่นคือ ผู้ประเมินรับรอง ๓ มีความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลเพิ่มขึ้นก็จะส่งผลให้มีความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้นตามกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การประเมินความรอบรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องในเขตสุขภาพที่ 5⁵

ปัจจัยความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล ด้านการตัดสินใจในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล มีอิทธิพลกับสมรรถนะของผู้ประเมินรับรอง ๓ ร้อยละ 29.9 ($p < .05$) และผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยด้านการเข้าร่วมประชุมหรือการอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการประเมินรับรอง ($\beta = .318$, $B = .332$, $p < .05$) และการมีข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ถูกต้องในการแนะนำผู้อื่น ($\beta = .317$, $B = .362$, $p < .05$) มีอำนาจในการทำนายสมรรถนะของผู้ประเมินรับรอง ๓ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ในเขตสุขภาพที่ 5⁶ พบว่า ความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอนในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.001 ($r = 0.779$) และการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะของหัวหน้าหน่วยงานด้านการพยาบาลในการบริหารระบบคุณภาพโรงพยาบาลในจังหวัดสุพรรณบุรี⁴ พบปัจจัยด้านการจูงใจจากผู้บริหารมีมติการสร้างแรงบันดาลใจ ปัจจัยด้านองค์กรมีมติการทำงานเป็นทีมในหน่วยงาน และปัจจัยระดับบุคคลด้านบทบาทการเข้าร่วมในระบบคุณภาพ สามารถร่วมกันทำนายปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะของหัวหน้าหน่วยงานด้านการพยาบาลได้ร้อยละ 64.10

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ประเมินรับรอง ๓ มีความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการพัฒนาทักษะ โดยจัดให้มีช่องทางการสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้ประเมินรับรอง ๓ ให้มีความเข้าใจ สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ประเมินรับรอง ๓ มีความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จัดให้มีการศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการตรวจประเมินรับรอง การตรวจประเมินในพื้นที่จริง ที่คาดหวังว่ามีอิทธิพลสูงต่อสมรรถนะของผู้ประเมินรับรอง ฯ เพื่อพัฒนาหลักสูตรการอบรมการพัฒนาศักยภาพผู้ประเมินรับรองฯ อย่างมืออาชีพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษานำไปสู่การกำหนดนโยบายในการพัฒนาศักยภาพผู้ประเมินรับรอง ฯ โดยใช้กลยุทธ์สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาความรู้และความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาล โดยใช้หลักความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (Environmental Health Literacy: EHL) ประกอบด้วย พัฒนาความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพยาบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบคลังข้อมูล เว็บไซต์ ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานในพื้นที่ และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับรู้ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่ต้องการ และรวดเร็วในการสืบค้น 2) พัฒนาทักษะด้านการตรวจประเมินรับรองอย่างมืออาชีพตามสมรรถนะที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง 3) สร้างการมีส่วนร่วมในทุกกระดับ เช่น การประชุมการเตรียมความพร้อม วางแผน และติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานและพัฒนาเกณฑ์ BKKGC+ และ 4) ประเมินสมรรถนะผู้ประเมินรับรอง ฯ โดยกำหนดให้มีแนวทาง/วิธีการประเมินสมรรถนะของผู้ประเมินรับรอง ฯ อย่างเป็นรูปธรรม

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ผ่านการรับรองโครงการวิจัย จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยเกี่ยวกับมนุษย์ กรมอนามัย รหัสโครงการวิจัย 576/2565 และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน กรุงเทพมหานคร รหัสโครงการ E005qs/66_EXP

เอกสารอ้างอิง

- 1 มนพร วงศ์สุนทรชัย. (2565). แนวทางการดำเนินงานโรงพยาบาลคาร์บอนต่ำและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Low Carbon and Climate Resilient Health Care). นนทบุรี: สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย.
- 2 Green Health Care. (2013). The Canadian Coalition for Green Health Care. [Online] Retrieved Apr 11, 2023 from: <https://greenhealthcare.ca/>
- 3 สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน). (2020). คู่มือผู้เยี่ยมสำรวจ 2563. นนทบุรี: บริษัท ก.การพิมพ์เทียนทอง จำกัด.

- 4 Puchkanit, N., Pensirinapa, N., & Kirapong, P. (2020). ปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะของหัวหน้าหน่วยงานด้านการพยาบาล ในการบริหารระบบคุณภาพโรงพยาบาลในจังหวัดสุพรรณบุรี. *Nursing Journal of The Ministry of Public Health*, 30(1), 148-160.
- 5 Chanpet, U. (2020). การประเมินความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของบุคลากร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องในเขตสุขภาพที่ 5. [Online]. Retrieved Sep 21, 2021 from: <https://apps.hpc.go.th/dmkm/item/353>
- 6 Yongyu, M. (2021). ความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2. 5) ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่เมืองอุตสาหกรรม เขิงนิเวศในเขตสุขภาพ ที่ 5. *Thailand Journal of Health Promotion and Environmental Health-วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*, 44(2), 83-96.
- 7 Intarakamhang, U., & Bureau of Environmental Health.(2019) การศึกษาความรู้ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียงของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่เขตเมือง และเขตชนบท (รายงานผลการวิจัย). นนทบุรี: สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย.
- 8 Puckcharem, H. (2012). เทคนิคการเลือกตัวอย่าง (ไฟล์ประกอบการบรรยาย). [Online]. Retrieved Sep 21, 2021 from: <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/Toneminute/files/55/0203-5.pdf>
- 9 Sriraard, B. (2020). การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูล แบบมาตราส่วนประมาณค่า. [Online]. Retrieved Apr 28, 2023 from: <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemmsu/article/download/154477/112393/419050>